

Michel Perrotino:

FRANCOUZSKÝ POLITICKÝ SYSTÉM

Praha: nakladatelství SLON, 2005, 335 s.

Na sklonku léta 2005 vydalo sociologické nakladatelství SLON novinku Francouzský politický systém. Kniha vyšla v rámci ediční řady Politické systémy a autorem je francouzský politolog Michel Perrotino, který již delší dobu působí v českém prostředí.

Publikace se na první pohled vyznačuje velice obsáhlým rozsahem pojednávajícím o francouzském politickém systému od dob Francouzské revoluce. Autor nahlíží na zkoumaný politický systém v delším časovém období, včetně všech jeho proměn a transformací. V práci je však jednotlivým etapám věnován rozdílný důraz. Na počátku knihy jsou nastíněny události, které ovlivnily francouzskou politiku do roku 1870 a s přibývajícím aktuálností se text stává hutnější a vydatnější. Největší důraz je samozřejmě kladen na poslední desetiletí a proměnu politického systému, který sice vychází z ústavy přijaté v září 1958, ale svým charakterem a praktickou stránkou se vzdálil své původní podobě. Čtenář dostává šanci se dozvědět o základních pilířích francouzského pojetí „republikanismu“, poodhalí okolnosti, které vedly k jednotlivým zvrátům v rámci politického systému ve Francii a snáze pochopí některé kroky uplatňované vrcholnými představiteli francouzského státu. Autor přistupuje ke zkoumanému tématu ze tří hledisek. Prvním a dominujícím náhledem je ústavně-právní přístup, který se zaměřuje především na popis jednotlivých institucí a jejich funkcí v systému, dále je patrný náznak vysvětlení jednotlivých faktů z pohledu politické teorie a pro bližší pochopení je určitě přínosný také historický přístup. Kniha je formálně členěna do šesti kapitol, kterým předchází úvod a na

závěr doplněna doslovem, přílohami a nezbytným seznamem literatury.

V první kapitole autor rozebírá politický systém III., IV. a V. francouzské republiky včetně krátké epizody autoritářské vlády ve Vichy a období tzv. „Francouzského státu“. Hlavní zájem autora je soustředěn na interpretaci jednotlivých ústavních textů, jejich obsahu a především rozdílu mezi teorií a praxí.

V následujících kapitolách autor hodnotí současný politický systém, prezidenta a jeho vládu, parlament a soudní moc. Struktura tak vychází z členění ústavního textu a kopíruje logiku V. republiky. Následující dvě kapitoly pojednávají o dalších oblastech politického systému ve Francii, především komunální, regionální politice a také v oblasti evropské politiky, která ve Francii v posledních letech čím dál více získává na důležitosti. V poslední kapitole autor přibližuje i stranický systém Francie od roku 1958.

Celkově je možné dílo hodnotit jako záslužný čin, který v českém prostředí zatím chyběl a vyplňuje tak mezeru ve znalostech Francie v oblasti společenských věd. Především po informační stránce přináší nová publikace celou řadu detailů, které jsou z českého prostředí méně známé a určitě přispějí k bližšímu poznání politických tradic v zemi galského kohouta.

Bohužel je nutné konstatovat, že v uvedeném díle je možné najít některé „kosmetické“ vady na kráse. Autor se svým způsobem pustil do tématu, které je příliš obsáhlé a jeho zpracování by jistě zasloužilo daleko větší prostor, proto některé kapitoly jsou vzhledem k jiným nevyrovnané. V knize je možné objevit pasáže, které jsou nabitě informacemi, ale jsou pro českého čtenáře příliš vzdálené (ale z pohledu francouzského autora je možné je považovat za samozřejmost) a bylo by nutné je blíže vysvětlit. Za mírný nedostatek je možné považovat uvedený datový archiv, kde se jako poslední volby do Evropského parlamentu uvádějí volby v roce 1999 na místo výsledků voleb 2004, výsledky legi-

slativních voleb jsou sice uvedeny v procentech, ale počty mandátů, které nakonec jednotlivé politické strany získaly, je nutné hledat v textu (pokud tam jsou uvedeny). Za rušivý element může být považována i jazyková nedotaženost, která českému čtenáři může zhoršit celkovou orientaci a pochopení textu. Dalším detailem je překlad některých výrazů, které zhoršují celkové pochopení práce. V textu je občas možné nalézt výrazy, které domácím čtenáři příliš nesedí a mohou znít anachronicky (např. plurální levice na místo výrazu pluralitní levice).

Každopádně je nutné ocenit vydané dílo a Michela Perrotina považovat za jednoho z průkopníků v českém prostředí, který se snaží poodhalit základní principy fungování francouzského politického systému, jeho základních vlastností a především proměny v relativně dlouhém časovém období. Na jednotlivých důkazech, které autor předkládá, dokazuje, že Francie vždy představovala svérázný politický systém, který se neustále vyvíjí a i přes svou relativně rigidní institucionální strukturu dokáže být v některých případech velice flexibilní. Recenzované dílo vychází především z francouzských pramenů odborné provenience, které vyčerpávajícím způsobem pokrývají zkoumané téma. Čtenář si tak může rozšířit spektrum znalostí jednotlivých okruhů a v případě zájmu se hlouběji ponořit do tajů francouzské politiky. Otázkou pouze zůstává jejich dostupnost v českém prostředí.

Závěrem je nutné zmínit, že autor svou práci umožnil čtenářům poodhalit zákulisí moderních dějin Francie a jejich vlivu na politický život, jeho instituce a procesy, které jsou s ním spjaty. Kniha je pojata velice obsírně a poslouží jako studijní pomůcka nejen studentům politologie, ale také historie a jiných společensko-vědních oborů včetně široké veřejnosti, která se ráda seznámí s problematikou francouzského politického systému.

*Michal Pink, Fakulta sociálních studií
Masarykovy univerzity, Brno*

Petr Černý:

POLITICKÝ EXTREMISMUS A PRÁVO

Eurolex Bohemia, Praha 2005, 208 s.

Kniha *Politický extremismus a právo* Petra Černého z Právnické fakulty Masarykovy univerzity, která vyšla v nakladatelství Eurolex Bohemia, rozšiřuje literaturu týkající se politického extremismu, shrnuje dříve publikované závěry o extremismu a zaměřuje se především na právní rovinu předkládané problematiky.

Cílem knihy P. Černého je podrobit politický extremismus zkoumání z pohledu práva, především pak právních norem ústavního, trestního, správního, pracovního a občanského práva.

Přestože pojem politický extremismus nepatří do právní terminologie, a jak píše Černý (s. 11), nelze ani v budoucnu předpokládat legální zakotvení tohoto označení do právního řádu, je možné slučovat politologický pojem extremismu s právem.

Důvodem, proč autor spojuje politologický pojem extremismus (často velice vágně užívaný a dehonestující) a práva, je ten, že „právo svými obecně závaznými pravidly a nesnadností jejich rychlé změny chrání společnost před rychlými zvraty“ a díky tomu může působit jako stabilizační a protixtremistický prvek (s. 11). Jak však autor ukazuje na dalších stranách práce, i právo do značné míry může legitimizovat extremistický režim.

Kniha samotná je členěna do tří obsáhlých oddílů: první popisuje politický extremismus, druhý si všímá politického extremismu v právu a třetí se věnuje právu proti politickému extremismu.

V prvních kapitolách prvního oddílu knihy se autor vyrovnává s terminologickým uchopením pojmu politického extremismu, termín politického extremismu je vymezen,